

Seat No. _____

MAY -2017

MA00C205 (Semester-II)

VYAKARAN SHASTRA

Time: 3 Hrs.

Total Marks: 70

પ્રશ્ન.૧ (A) નીચેનાં સૂત્રોને સોદાહરણ સમજાવો. (ગમે તે બે) (10)

- (1) વૃદ્ધિરાદૈચ્ |
- (2) તુલ્યાસ્યપ્રયત્નમ્ સર્વર્ણમ્ |
- (3) નિપાત એકાજનાઙ્ |
- (4) અદ્રૈઙ્ ગુણઃ |

(B) નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો. (ગમે તે બે) (04)

- (1) સંયોગ સંજ્ઞા ન થવામાં કારણ શું છે?
- (2) કયા કયા શબ્દોની જસ સંબંધી કાર્યમાં સર્વનામ સંજ્ઞા વિકલ્પે થાય છે?
- (3) લોપ સંજ્ઞાને સોદાહરણ સમજાવો.
- (4) સંજ્ઞાસૂત્રને સમજવાના સોપાનો જણાવો.

પ્રશ્ન.૨ (A) નિમ્ન લિખિતમાંથી ગમે તે બે સૂત્રોને સોદાહરણ સમજાવો (10)

- (1) આધન્તૌ ટક્તૌ |
- (2) અવ્યયી ભાવશ્ચં |
- (3) ઇકો ગુણવૃદ્ધિ |
- (4) તસ્માદિત્યુત્તરસ્ય |

(B) નીચેના પ્રશ્નોમાંથી ગમે તે બે ના ઉત્તર આપો. (04)

- (1) પાણિનિ પ્રત્યાહાર કેવી રીતે બનાવે છે? ઉદાહરણ સાથે સમજાવો.
- (2) અવ્યય સંજ્ઞાના બે ફળ સોદાહરણ સમજાવો.
- (3) અતિદેશ સૂત્રનું કાર્ય જણાવો.

પ્રશ્ન.૩ (A) પરિભાષા સૂત્રોનું સ્વરૂપ સમજાવી, તેની ઉપયોગિતા વિશે સવિવરણ નોંધ લખો.

અથવા (10)

નીચેનામાંથી ગમે તે બે પરિભાષા સૂત્રનું કાર્ય સોદાહરણ સમજાવો.

- (1) અલોડન્ત્યસ્ય |
- (2) માતાપિતરૌ |
- (3) સ્થાનેડન્તરતમઃ |

(B) નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. (ગમે તે બે) (04)

- (1) કયા બે ધાતુઓમાં ઇક્ ના સ્થાનમાં થનાર ગુણ અને વૃદ્ધિ થતા નથી.
- (2) ઊરળ્ રપરઃ સૂત્રમાં ઊઃ નો શો અર્થ થાય છે?
- (3) પાણિનિની કોઈ પણ પાંચ વિશેષતાઓ.

પ્રશ્ન.૪ (A) નીચેનામાંથી ગમે તે એક ઉપર ટૂંકનોંધ લખો.

(10)

(1) અષ્ટાધ્યાયીના પૂરક ગ્રંથો.

(2) ભદ્રોજી દીક્ષિત અને તેમના ગ્રંથો.

(B) નીચેના પ્રશ્નોના સંક્ષેપમાં જવાબ લખો. (ગમે તે બે)

(04)

(1) પાણિનિય સૂત્રોમાં ઉલ્લેખાયેલા બે વૈયાકરણોના નામ આપો.

(2) સૂત્રનું લક્ષણ આપો.

(3) અધિકાર અને અનુવૃત્તિનો તફાવત આપો.

પ્રશ્ન.૫ નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો.

(14)

(1) વાર્તિકો કોણે રચ્યા છે?

(2) પ્રત્યાહાર થી કેવી રીતે લાઘવ થાય છે, તેની સમજ આપો.

(3) સૂત્રના પ્રકારો કેટલા છે? કયા કયા?

(4) પરિભાષા સૂત્રની કામગીરી જણાવો.

(5) કોઈ એક સંજ્ઞા સૂત્ર અને એક પરિભાષા સૂત્ર લખો.

(6) સૂત્રકાર પાણિનિનો સમય લગભગ કયો માનવામાં આવે છે?

(7) પ્રક્રિયાક્રમ અને અષ્ટાધ્યાયી ક્રમનો ફેરફાર જણાવો.